

Першочергово, на нашу думку, слід визначити чіткі технічні і правові обмеження використання як самих дронів, так і отриманої за допомогою них інформації для мінімізації можливості посягання на приватне життя громадян. Зважаючи на значну корупційну складову і інституційну слабкість правоохоронної системи забезпечення належного правового регулювання сфери застосування БПЛА підрозділами поліції вже зараз стає суттєвим викликом.

Наступним проблемним питанням видається підготовка і підвищення кваліфікації операторів БПЛА для потреб поліції. Перші кроки на шляху його вирішення вже зроблено, а саме з 2023 року у вищих навчальних закладах МВС започатковано відповідні курси. Задля проведення такої підготовки на постійній основі в деяких ВНЗ створено відповідні штатні підрозділи.

Проблему наявності кваліфікованих кадрів для виконання за допомогою дронів поліцейських задач в подальшому також може вирішити завершення активних бойових дій і пов'язана з цим демобілізація відповідних військових спеціалістів.

***Поляков Вадим,**
викладач кафедри тактики та
тактико-спеціальної підготовки,
Київський інститут Національної гвардії України,
підполковник*

***Яковенко Євген,**
начальник кафедри тактики та
тактико-спеціальної підготовки,
Київський інститут Національної гвардії України,
полковник*

ЕВОЛЮЦІЯ ОБОРОННОГО БОЮ ЗА ДОСВІДОМ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Протягом трьох років Сили оборони України здійснюють відсіч збройної агресії російської федерації. За даний період відбулися суттєві зміни у формах та способах бойових дій.

В дослідженні буде проаналізовано розвиток тактики оборонного бою за досвідом російсько-української війни.

Так, у відповідності до Бойового статуту механізованих і танкових військ сухопутних військ Збройних сил України, частини III (взвод, відділення, екіпаж), оборонний бій – вид загальновійськового бою, який ведеться з метою відбиття наступу противника, завдання йому максимальних втрат, утримання важливих районів (рубежів, об'єктів) місцевості і створення сприятливих умов для переходу в наступ або ведення інших дій.

Залежно від бойових завдань, наявності сил і засобів, а також характеру місцевості оборона може бути позиційною і маневреною.

Позиційна оборона – основний вид оборони. Вона організується та проводиться з метою відбиття наступу противника стійким утриманням зайнятих смуг, рубежів і позицій, недопущенням його прориву в глибину і завданням максимального ураження. Позиційна оборона застосовується на напрямках, де втрата території, що обороняється, неприпустима.

Маневрена оборона застосовується на тих напрямках, де можливе тимчасове залишення окремих районів території через відсутність достатніх сил для ведення позиційної оборони, а також у тих випадках, коли за умов обстановки доцільно втягнути ударні угруповання противника в підготовлені вогневі зони (райони), виграти час і, завдавши противнику ураження на декількох оборонних рубежах, знизити його наступальні можливості або примусити його відмовитися від подальшого наступу.

На початковому етапі вторгнення, зважаючи на переважно наступальний характер дій противника, намагання стрімкого просування його військ для захоплення населених пунктів, сили оборони застосовували, в основному, маневрену оборону.

На цьому етапі противник вів бойові дії у складі батальйонних тактичних груп з використанням тактики рейдових дій підрозділів з метою виходу на зазначені рубежі (райони). На окремих напрямках, де противник мав розвідувальні дані про характер оборони військових частин (підрозділів) сил оборони України застосовувалась класична тактика наступального бою.

В ході ведення маневреної оборони наші підрозділи поступово вели бій на спланованих в ході бою рубежах і здійснювали відхід шляхом влаштування засідок. Підрозділам сил оборони України призначалися райони оборони, в яких визначалися відповідні рубежі.

Оборонний бій вівся на кожному рубежі з поступовим відходом підрозділів (перекатом). При цьому підрозділи, які обороняються, повинні були утримувати ініціативу, наносити вогневе ураження противнику на максимальну глибину побудови його бойового порядку і здійснювати його розгром по частинах шляхом поєднання оборонних і наступальних дій, своєчасно виходити з-під ударів противника, надійно захищати і маскувати свої підрозділи, уміло використовувати властивості місцевості, влаштовувати загородження та вогневі засідки.

До кінця квітня 2022 року встановилася стабільна лінія зіткнення і основним видом оборонних дій стала позиційна оборона. Противник зосереджував основні зусилля на повторному захопленні Луганської області. Виходячи з наміру противника щодо захоплення основних населених пунктів, таких як Рубіжне, Попасна, Кремінна, Северодонецьк, Лисичанськ, мало місце ведення оборони у населеному пункті. Поза населеними пунктами оборона здійснювалася шляхом утримання зайнятих опорних пунктів та районів оборони. Крім того, мала місце оборона на водних перешкодах (на річках Сіверський Донець, Інгулець та ін).

У ході активних бойових дій російські батальйонні тактичні групи (БТГр) продемонстрували низьку ефективність проти маневреної оборони Сил оборони України. Недостатня розвідувальна підтримка обмежувала

здатність БТГр реалізувати свою вогневу перевагу. Це свідчить про розробку Силами оборони асиметричної тактики оборонного бою, яка включала перевагу в розвідці, оперативний маневр та насичення підрозділів протитанковими засобами. Таким чином, на початковому етапі війни наші підрозділи змогли зупинити наступ чисельних БТГр ворога, компенсуючи значно менші вогневі можливості.

З середини 2022 року на окремих напрямках противник перейшов до застосування штурмових загонів як основної тактичної одиниці для досягнення успіху в бойових діях. На відміну від класичних БТГр, у штурмових загонах менша кількість бойової техніки та збільшена піхотна складова.

Тактика цих штурмових загонів, започаткована приватною військовою компанією «Вагнер», виявилася певною мірою ефективним засобом витискання та захоплення бойових позицій Сил оборони в умовах проблем з організацією оборони. Незважаючи на значні втрати особового складу, застосування штурмових загонів було визнано противником успішним. Узагальнюючи досвід бойових дій, можна констатувати, що їхня структура управління та тактика застосування дотепер залишається єдиною дієвою для мобілізованих військ, які складають більшість окупаційного угруповання.

Тактика цих штурмових загонів, започаткована приватною військовою компанією «Вагнер», виявилася певною мірою ефективним засобом витискання та захоплення бойових позицій Сил оборони в умовах проблем з організацією оборони. Незважаючи на значні втрати особового складу, застосування штурмових загонів було визнано противником успішним. Узагальнюючи досвід бойових дій, можна констатувати, що їхня структура управління та тактика застосування дотепер залишається єдиною дієвою для мобілізованих військ, які складають більшість окупаційного угруповання.

Наразі тактика дій як противника, так і підрозділів Сил оборони України зазнає суттєвих змін, зумовлених широким та активним застосуванням безпілотних літальних апаратів (БПЛА) усіх типів, особливо FPV-дронів. Враховуючи цю тенденцію, а також ефективність прихованої мобілізації в російській федерації, яка дозволяє не лише компенсувати значні втрати, а й нарощувати угруповання сил в Україні, виникає нагальна потреба у впровадженні не лише нових способів ведення бойових дій, а й інноваційних технічних рішень, що враховуватимуть зазначені тенденції.

Слід прямо зазначити, що організація оборони у відповідності до положень чинних Бойових статутів на сучасному етапі є переважно неефективною, а почасти – неможливою. У кожній зі сторін за її переднім краєм утворилася смуга шириною 10 – 15 кілометрів, де стали майже неможливими будь-які дії чи пересування. І ця, так звана «kill zone» постійно розширюється разом зі збільшенням дальності застосування ударних БПЛА, як радіокерованих, так і з оптоволоконним керуванням.

Таким чином постає надзвичайно актуальна і складна проблема розроблення нових прийомів, способів та засобів ведення збройної боротьби, зважаючи на різючі зміни, які зараз відбуваються на полі бою.